

Maaelu Edendamise Sihtasutuse

ARUANNE

Põllumajandusministeeriumi ja Maaelu Edendamise Sihtasutuse vahel

26. jaanuaril 2012 sõlmitud

halduslepingu nr 1 objektide

3.1.2 (Riigiinfo edastamine) ja

3.1.1 (Põllumajandusnõuande toimimise tagamine)

täitmise kohta 2012. a

III kvartalis

Aruande koostamise aeg: 20. oktoober 2012

Aruande kinnitamise aeg: *(kinnitamise kuupäevaks on digitaalallkirjas sisalduv kuupäev)*

Aruande kinnitaja: *(kinnitatud digitaalallkirjaga vastavalt lepingus sätestatud jaotusele)*

Aruande esitaja: *(allkirjastatud digitaalselt) /Andres Vinni/*

Aruande koostajad: Lemmi Maasik ja Melita Laaneser

Lepingu objekt 3.1.2 Riigi- ja teadusinfo edastamine

Maaelu Edendamise Sihtasutuse (MES) nõuandeteenistuse koordineeriva keskuse töötajatest tegeleb teabelevi korraldamisega koordineeriva keskuse spetsialist Melita Laaneser, kelle ülesandeks on:

- tunnustatud nõuandekeskustelt iga kuu tagasiside kogumine, analüüsimine, koondaruande tegemine, tagasiside küsimustele-ettepanekutele vastuste leidmine, suhtlemine teabelevi partneritega, kogutud tagasiside info edastamine Põllumajandusministeeriumile, MESile ja nõuandekeskustele;
 - veebilehe www.pikk.ee uuendamine uudiste osas, sündmuste planeerimise kalendrisse sündmuste lisamine, uute artiklite lisamine, nõuetele vastavuse kodulehekülje täiendamine ning vajadusel päevakorral olevate artiklite lisamine;
 - suhtlemine ja ettepanekute tegemine veebilehe www.pikk.ee administreerimise ja uuendamise osas;
 - riigi- ja teadusinfo edastamine partneritele meililisti teabelevi@nouandeteenistus.ee kaudu.
- Lisaks edastavad meililistide kaudu informatsiooni nõuandekeskustele nõuandeteenistuse koordineeriva keskuse finantsmajanduse ja maaelu valdkonna koordinaator Lemmi Maasik ning taime- ja loomakasvatuse valdkonna koordinaator Meriliis Liiv.

MESi teabelevi partneritena ja maakondlike teabekeskustena tegutses III kvartalis 2012. aastal 15 tunnustatud nõuandekeskust:

- Harjumaal – Harju Taluliit MTÜ;
- Hiiumaal – Hiiumaa Nõuandekeskus MTÜ;
- Ida-Virumaal – Ida-Virumaa Talupidajate Liit;
- Jõgevamaal – Jõgeva Tootjate Liit MTÜ;
- Järvamaal – Abiks Põllumehele MTÜ;
- Läänemaal – Läänemaa Nõuandekeskus MTÜ;
- Lääne-Virumaal – Virumaa Põllumeeste Liit MTÜ;
- Põlvamaal – Põlvamaa Põllumeeste Liit MTÜ;
- Pärnumaal – Pärnumaa Talupidajate Nõuandekeskus OÜ;
- Raplamaal – Rapla Nõuandjate Ühendus MTÜ;
- Saaremaal – Saarte Nõuandekeskus MTÜ;
- Tartumaal – Tartumaa Põllumeeste Liit MTÜ;
- Valgamaal – Valgamaa Põllumeeste Liit MTÜ;
- Viljandimaal – Viljandi Põllumajanduse Nõuandühing MTÜ;
- Võrumaal – Võrumaa Talupidajate Liit MTÜ.

Alljärgnevalt on esitatud ülevaade MESi nõuandeteenistuse koordineeriva keskuse teabelevi tegevustest 2012. aasta kolmandas kvartalis tegevusvaldkondade kaupa.

Maakondlike teabekeskuste arendamine, nende töö koordineerimine ja juhendamine, tagasiside kogumine, analüüsimine, infovõrgustiku arendamine

Nõuandekeskuste või nende osalemisel korraldati aruandeperioodil 32 info- ja õppepäeva (juulis 11, augustis 12, septembris 9). Infopäevadel osales kolmandas kvartalis kokku 1633 inimest. Korraldati aianduse alaseid õppepäevi (3), kartulikasvatuse õppepäev (1), mesinduse alaseid õppepäevi (3), infopäev töötervishoiust ja riskianalüüsist põllumajandusettevõttes (1), maakondlikke põllumeeste päevi (4), maaettevõtluses omatoodete tutvustamise ja müügi õppepäevi (3), infopäevi põllumajanduspoliitikast (3) ning infopäevi maaettevõtlusega seotud teemadel. Kaaskorraldajatena osaleti neljal mahetootmise infopäeval. Korraldati 4 õppe- ja koolitusreisi põllumajandusettevõtetesse ja muu maaettevõtlusega tegelevatesse ettevõtetesse. Õppe- ja infopäevadel tutvustati nõuandeteenistust ja maakondlike nõuandekeskuste tegevust.

Õppepäevade loend on lisatud aruandele (Lisa 1 Nõuandekeskuste korraldatud õppepäevad III kvartal 2012).

Aruandeperioodil tegutses infovahetamisvõrgustikuna 15 piirkondlikku nõuandekeskust. Jätkus koostööpartnerite (Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti (PRIA) maakondlikud bürood, Keskkonnaameti ja Keskkonnainspektsiooni (KKI) regiooni bürood, Põllumajandusameti (PMA) ja Veterinaar- ja Toiduameti (VTA) bürood, maavalitsused, vallavalitsused jt) kaasamine. PRIA maakondliku büroo poole pöörduiti infopäringutega tootja huvides (küsimused seoses ettevõtte kohustuste üleandmisega järglastele, meetme 1.2 tingimuste täpsustamised ja küsimused taotluse dokumentatsiooni osas, toimus infovahetus klientide probleemide lahendamisel seoses PRIA pindalatoetuste kontrolliga). PMA poole pöörduiti mahepõllumajandusliku tootmisega seotud küsimustes (mahepõllumajandusega alustamine, mahepõllumajanduse nõuete selgitamine).

On jätkunud koostöö ka teabevõrgustiku infoloojatega. Piirkondlike nõuandekeskuste konsulendid osalesid infopäevadel, mida korraldasid koostööpartnerid – Põllumajandusuuringute Keskus (Põllupäev Kuusiku katsebaasis), Põllumajandusamet (Põllupeenrapäev põldtunnustajatele), Eesti Maaülikool (Toidukäitlemine eraelamus), EMÜ Mahekeskus (Aianduse uued suunad Eestis ja Soomes, Söödaprobleemid mahepõllumajanduses), Mahepõllumajanduse Sihtasutus ja Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus (Teaduselt praktikutele - mahevilteluse teadusuuringud Eestis, Mahekõõgiviljakasvatus, Mahetaimekaitse, Komposti kasutamine mahepõllumajanduses jt), Baltic Agro AS (Viljeluspäevad), Kevili PÜ ja Farm Plant OÜ (Põllupeenrapäev).

Aruandeperioodil on kajastatud nõuandekeskuste põllumajandustootjatele korraldatud üritusi kohalikus ajakirjanduses: Valgamaa Põllumeeste Liidu üritus ajalehes Valgamaalane (17.07.2012) Sirje Lemmik „Valgamaal peetavad I maaettevõtjate suvepäevad“ ja Võrumaa Talupidajate Liidu õppereis Leedu tootmistaludesse ajalehes Lõunaleht (05.07.2012) „Leedumaad uudistamas“.

Põllumajandustootjad on kolmandas kvartalis pöördunud nõuandekeskuste poole enim pindala- ja otsetoetustega seotud teemade osas (küsitakse 2012. a toetuste väljamaksmise aja ja määra kohta, vajatakse abi PRIA järeleparimistele vastamisel ning vaiete koostamisel, küsitakse selgitusi toetustega seotud nõuete osas). Palju on küsitud toetuste meede 3.1 Majandustegevuse mitmekesistamine maapiirkonnas, meede 1.4.1 Mikropõllumajandusettevõtte arendamise investeeringutoetus ja meede 1.2 Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetus kohta (tootja küsib teavet toetuse tingimustele vastamise kohta ja vajab abi toetuse taotluse dokumentatsiooni koostamisel). Põllumajandustootjad vajavad teavet tootmissisendite ja -vahendite ostmisel (küsitakse soovitusi ja kontakte: seemnete, väetiste, taimekaitsevahendite, sööda, tõuloomade jne ostmisel) ja omatoodangu turustamisel (uuritakse, kellele müüa, millised on hinnad). Nõustamist vajatakse põlluraamatu, väetus- ja viljavaheldusplaani osas, mullaproovide võtmise ning põllumajandusettevõtte nõuetele vastavuse osas.

Töötervishoiu ja tööohutuse valdkonnas soovitakse abi põllumajandustööde valdkonna tööohutuse juhendite koostamisel ja küsimustiku täitmisel ning küsitakse teavet (kes teevad riskianalüüsi ja töökeskkonna hindamisi). Olulisemad küsimused seadusandluse teemal on määruste kohta, mis selgitavad toetuste tingimusi ja nõudeid.

Nõuetele vastavuse nõuete selgitamise käigus on nõuandekeskuste konsulendid jaganud tootjatele „Nõuetele vastavuse“ käsiraamatuid ja trükiseid. Veel on jagatud trükiseid: „Tritikale“, „Mikroelemendid, taimede juureväline väetamine“, „Bioloogiliste varade kajastamine“, „Nõuanne põllumehele ja maaettevõtjale“, „Mahepõllumajanduslik lamba- ja kitsekasvatus“.

Aruandeperioodil tegid kliendid maakondlikele nõuandekeskustele (sh nõuandekeskuste konsulentidele) tagasiside aruannete põhjal kokku 4492 päringut (juulis 1443, augustis 1568 ja septembris 1481) (Lisa 2 Klientidele enim huvipakkunud teemad III kvartal 2012).

Kliendid on teinud rohkem päringuid Lääne-Virumaal (keskmiselt 230 päringut kuus), Jõgevamaal (204) ja Ida-Virumaal (196). Kolmanda kvartali päringute arvu jaotus maakondade lõikes on toodud lisas (Lisa 3 Maakondlike nõuandekeskuste töö aktiivsus III kvartal 2012).

Aruandeaasta kolmandas kvartalis tehti klientide poolt päringuid vähem kui 2011. aasta samal perioodil, kuid samas rohkem kui 2010. aasta antud ajavahemikul. 2010.-2012. aasta kolmanda kvartali päringute arvu võrdlus on näidatud graafikuna aruande lisas (Lisa 4 Päringute võrdlus III kvartal 2010-2012).

Nõuandekeskuste töö aktiivsus tagasiside aruandes nõuandekeskuste esitatud andmete põhjal: Kolmandas kvartalis külastas nõuandekeskusi enim kliente Raplamaal (keskmiselt 117 klienti kuus), Tartumaal (103) ja Ida-Virumaal (95). E-posti vahendusel edastati enam teavet klientidele Raplamaal (keskmiselt 73 e-kirja kuus), Saaremaal (53) ja Ida-Virumaal (51). Viieteistkümne maakondliku nõuandekeskuse töö arvnäitajatest annab ülevaate tabel (Lisa 3 Maakondlike nõuandekeskuste töö aktiivsus III kvartal 2012).

Maakondlikel nõuandekeskustel, MESi ja Põllumajandusministeeriumi spetsialistidel on teabe ja kogemuste vahetamise võimalus meililisti teabelevi@nouandeteenistus.ee kaudu ja erinevate ürituste ajal ning aktiivselt suheldakse otsekontakte kasutades.

Nõuandeteenistuse koordineeriv keskus on iga kuu kogunud nõuandekeskustelt tagasisidet. Andmebaasipõhine tagasiside vorm annab teada sihtrühmadele huvipakkuvatest teemadest ning ka teemast huvitatute orienteeruva arvu. Tagasisidevormis on esitatud koostööpartnerid, omavahel aktiivsemalt suhtlevad keskused ja kontaktid ajakirjandusega. Kolmanda kvartali 15 nõuandekeskuse teabelevi tagasiside aruannete igakuised kokkuvõtted on saadetud Põllumajandusministeeriumi avalike suhete osakonnale ja MESi juhatusele.

Põllumajandusministeeriumi, tema valitsusasutuste ja hallatavate riigiasutuste, käest saadud infot on edastatud sihtrühmale veebilehe ja maakondlike nõuandekeskuste kaudu.

Nõuandeteenistuse koordineeriva keskuse meiliaadress info@nouandeteenistus.ee on kaasatud Põllumajandusministeeriumi teavitajate meililisti. Põllumajandusministeeriumi, valitsusasutuste ja hallatavate riigiasutuste pressiteateid saavad kõik maakondlikud nõuandekeskused. Koordineeriv keskus edastab nõuandekeskustele ka teiste ministeeriumide ja teadusasutuste pressiteateid, mis puudutavad otseselt maaettevõtjaid. Listi teavitajad@agri.ee kaudu toimub info edastamine õigusaktide jõudmise kohta Eelnõude Infosüsteemi, mis võimaldab nõuandekeskustel end varakult kurssi viia sihtrühmadele huvipakkuvate otsuste eelnõudega.

Põllumajandusministeeriumi ja tema valitsusasutuste spetsialistid on aidanud leida operatiivselt vastuseid nõuandekeskuste klientide küsimustele, samuti on vastanud tulenevalt probleemi või päringu spetsiifikast teiste ametiasutuste spetsialistid.

Portaali www.pikk.ee haldamine, sh info koondamine, töötlemine, süstematiseerimine
Portaalis www.pikk.ee on pidevalt täiendatud sündmuste kalendrit infopäevade, koolituste ja

muude sündmuste osas. On lisatud uudiseid, teateid ja informatiivseid artikleid (Künnimeistrivõistluste kajastamine).

Veebilehe rubriigi „Küsi spetsialistilt“ ja „Kirjuta meile“ kaudu on aruandekuul tulnud taime- ja loomakasvatuse ning maaettevõtluse teemalisi küsimusi, mis on suunatud vastava valdkonna konsulendile küsijale vastuse andmiseks.

Aruandeaasta maikuus on uuendatud kodulehekülge. Portaali www.pikk.ee külastatavus on oluliselt vähenenud alates juunikuust võrreldes eelmise aasta sama perioodiga (www.googleanalytics.com järgi). Kolmandas kvartalis 2012. a – 7200 külastust keskmiselt kuus, sh 3800 unikaalset külastajat, 2011. a – 12000 külastust keskmiselt kuus, sh 6300 unikaalset külastajat.

Aruandeperioodi populaarsed teemavaldkonnad on konsulendi otsing, taimekasvatus (köögivili, küüslauk, kartul, teravili), uudised, loomakasvatus (linnukasvatus, lihavedeliku kasvatamine), teenused-tooted, sündmuste kalender, nõuandekeskused, teated, nädala eelinfo, toetused alustavale ettevõtjale, nõuandeteenistus.

2011. aasta sama perioodi populaarsed teemad olid ilmainfo, sündmuste kalender, uudised, kuulutused, taimekasvatus (küüslauk, kartul), loomakasvatus, toetused.

Kokkuvõte

Erinevate partnerite koostöö (sh Põllumajandusministeerium, tema valitsusasutused) ja sihtrühmade teavitamine on aidanud kaasa efektiivsemale tegutsemisele piirkondades kliendi vajadust arvestades. Teabelevi tegevustega seotud töö, nõuandeteenistuse koordineeriva keskuse ja 15 maakondliku nõuandekeskuse vahel toimus pidevalt.

Kolmandas kvartalis oli maakondlike nõuandekeskuste külastatavus kuude lõikes erinev. Suurem külastajate arv oli augustikuus, mil oli palju päringuid seoses investeeringutoetustega (meede 3.1 ja meede 1.4.1). Nõuandekeskuste töötajad ja konsulendid aitavad kaasa teabe jõudmisel sihtrühma kuuluvate klientideni ja nende küsimustele vastuste leidmisel.

Lepingu objekt 3.1.1 Nõuandesüsteemi arendamine ja toimimise ning kvaliteetse nõuande kättesaadavuse tagamine, MES-i juhatuse tegevus lepingu täitmiseks

Ühise tegutsemise kokkuleppega liitunud koosolek

Ühise Tegutsemise Kokkuleppega liitunud koosolek toimus 5. septembril Tartus. Ülo Niisuke andis ülevaate töögrupi tööst ja selgitas, et tootjaorganisatsioonid ei ole uue nõuandeorganisatsiooni moodustamiseks kokkuleppele jõudnud. MES tutvustas plaani arendada välja üle-eestiline põllu- ja maamajanduse alane nõustamise organisatsioon oma osana või anda tegevus üle uue organisatsiooni loojale. Koosoleku protokolliga on võimalik tutvuda aadressil: <http://www.pikk.ee/nouandeteenistus/dokumendid/uhise-tegutsemise-kokkulepe>.

Valdkondlikud koordinaatorid

Taime- ja loomakasvatuse valdkonna tööd koordineerib Meriliis Liiv ning **maaettevõtluse ja finantsmajanduse ning maaelu arengu valdkonda** koordineerib Lemmi Maasik.

Koordinaatorid koostavad, koostöös vastava valdkonna konsulentidega, koolitusplaani, analüüsivad ja suunavad konsulentide tööd, tegelevad nõuandetoodete väljatöötamise ja arendamisega, samuti valdkonna tegevuste laiendamisega.

Arendusprojektide koordinaator Katri Kuusk töötab alates 01. augustist lapsehoolduspuhkusele läinud Eve Maspanovi asemel ja tegeleb turunduskontseptsiooni rakendamise ja arendamisega, veebilehe www.pikk.ee haldamise ja arendamisega, osaleb arengukava ja eelarve koostamisel ning rakendamisel, käivitab ja juhib projekte.

Konsulentidele korraldatud koolitused

III kvartalis korraldas koordineeriv keskus koolitusi 70 konsulendile 6 erineval teemal, kokku 1659 tundi (Lisa 5 Konsulentide koolitused).

01. augustil ja 23.-24.augustil toimus 18 tunnine eetikakoolitus konsulentidele, kes ei ole varem osalenud eetikakoolitusel. Koolituse läbiviijaks oli Eesti Konsulentide Ühing, lektoriks Külli Keerus Tartu Ülikoolist. Vastava tunnistuse said 12 konsulenti.

03. augustil ja 31. augustil toimus 12 tunnine eetikakoolitus varem eetikakoolitusel osalenud konsulentidele. Koolituse viis läbi Eesti Konsulentide Ühing, lektoriks Külli Keerus Tartu Ülikoolist. Tunnistused anti 12-le konsulendile.

Eetikakoolituste eesmärgiks oli tutvustada konsulentidele elementaarseid eetika mõisteid ja teooriat, et nad suudaksid lisaks oma põhitööle näha arengut laiemast vaatenurgast ja üldisemast aspektist. Käsitleti erinevaid eetika teooriaid ja nende rakendamist praktikas. Koolitust toetasid jaotusmaterjalid, eetikat käsitlevad tekstid ja veebipõhine foorum eetika teemaliseks aruteluks.

Kahe eetikakoolituse tagasiside kinnitab, et eetika teemalise koolituse peaksid läbima kõik konsulendid, aga järgmiste koolituste toimumise ajaks peaks olema koostatud konsulentide eetika teemaline trükis.

16.-17. augustil toimus konsulentidele aianduse koolitus Aianduse uued suunad Eestis ja Soomes. Lektoriteks Kadri Karp *D.Sc.* ja Priit Põldma *M.Sc.* Eesti Maaülikoolist ning Mikko Rahtola Soome Maheühingust. Põhjalikult tutvustati viinamarja- ja maasikakasvatuse võimalusi, sorte, agrotehnilisi võtteid. Tõnissoni aias ja Rõhu katsejaamas tutvustati erinevate viinamarja- ja maasikakatsetega. Anti põhjalik ülevaade küüslaugu ja sibula kasvatustehnoloogiast ning sai näha erinevaid küüslaugu sorte ja neid omavahel võrrelda. Mikko Rahtola tutvustas mahetoodete turustamisvõimalusi ja tootearendust.

Osales 12 konsulenti, kelle arvates on taolised koolitused vajalikud, sest tootjad on hakanud oma tootmist mitmekesistama just aianduse valdkonnas.

22.-24. augustil toimus konsulentidele õppereis Saaremaa erinevatesse ettevõtetesse, kus osales 33 konsulenti. Reisi korraldamisel oli kaks eesmärki:

- saada teadmisi, mida on Saaremaal tehtud traditsioonilise põllumajandusliku tegevuse kõrval tootmise mitmekesistamiseks, keskkonnahoiuks projekti Baltic Deal näidistaludes ning toimivate lahenduste leidmiseks kaupade ja teenuste pakkumisel. (Muhu Jaanalind OÜ, Simmo-Paavli talu FIE, AquaMyk OÜ, Goodkaarma OÜ, A – Orbu OÜ, Riido Ökotalu OÜ).
- saada ülevaade, kuidas on Saaremaa mittetulundusühingud suutnud kaasata kohalikke elanikke ja nende initsiatiivi elu edendamiseks maapiirkonnas (Karala küla, MTÜ Angla Tuulikunägi, Jüri-Jaani Talustuudio).

Reis oli õpetlik näide just selles osas, et ka maal on võimalik elada ja ettevõtlust arendada, kui osatakse leida hea idee ja kasutades ära erinevaid rahastamise võimalusi (PRIA erinevaid meetmed, EAS toetus), on oskus oma toodet turustada kasutades ära piirkonna erisusi.

Reisi tagasisides kirjeldasid konsulendid reisi tulemuslikkust alljärgnevalt:

1. Saime näha ja kuulda, kuidas on võimalik ääremaal ja ressursside puudumise tingimustes leida ettevõtluseks nišš oma aktiivsuse, mõttetöö ja originaalsusega (loodustooted, käsitöö, tervislikud toiduained).

2. Leidsime kinnitust, et praegustes maaelu toetuskeemides on küllalt võimalusi külaelu arenguks ja kogukonna konsolideerimiseks, kui on aktiivseid ja optimistlikke eestvedajaid.

3. Konsulent sai täiendavaid ideesid, mida jagada oma klientidele.

Reisil osalenud tegid ettepaneku, et järgmine ideede otsimise reis võiks toimuda kevadel Ida-Virumaale, sest see piirkond on viimasel ajal jõudsalt arenenud.

6.-7. septembril toimus taime- ja loomakasvatuse konsulentide õppereis Lääne- ja Ida-Virumaale, eesmärgiga tutvuda sealsete põllumajandusettevõtjate ja nende tegevusega, ning saada ideid edaspidiseks nõustamise tööks. Külastati erineva tootmissuunaga talusid sh kitskasvatust, kus asub Eesti esimene kitselüpsiplats.

Osales 15 konsulenti. Taolised õppereisid on silmaringi avardavad ja võrdlusmomenti pakkuvad. Üheskoos taludes käimine annab võimaluse arutelude tekkimiseks nii konsulentide ja tootjate vahel kui ka konsulentidel omavahel.

TTÜ-s algas nõuandeteenistuse konsulentidele tööhügieeniku akadeemiline koolitus, õppetöö toimub sügis- ja kevadsemestril (26. september - 5. detsember kaks korda kuus, 8. jaanuar - 8. mai tsükliõppena kolmel päeval kuus jaanuaris ja märtsis ning kahel päeval mais). Koolitusel on 10 osalejat, nendest 9 konsulenti ja valdkonna koordinaator Meriliis Liiv. Koolituse eesmärgiks on ette valmistada pädevaid spetsialiste tööhügieenialase tegevuse korraldamiseks ettevõttes ja muudes asutustes. Koolituse läbinud omavad teoreetilisi kui ka praktilisi oskusi töökeskkonna ohutegurite tuvastamiseks, mõõtmiseks, mõõtmistulemuste analüüsimiseks ning ohutegurite taseme määramiseks töökeskkonnas, eesmärgiga ennetada kutsehaigusi ja tööga seotud haigestumisi ning säilitada ja edendada töötaja tervist ja töövõimet. Konsulendid said koolitusel osalemiseks taotleda toetust konsulentide individuaalsete teadmiste ja oskuste arendamise meetmest 75% koolituse maksumusest.

Alustasu alustavale konsulendile

Alustasu lepingu MESiga on sõlminud 2011. aastal Hiiumaa Nõuandekeskus ja Põlvamaa Põllumeeste Liit, sellel aastal Võrumaa Talupidajate Liit ning lepingud kehtivad 2012 aasta lõpuni (Lisa 6 Alustava konsulendi alustasu).

Konsulentide praktikasüsteem

Praktika lepingud MES-iga sõlmisid Rapla Nõuandjate Ühendus, Valgamaa Põllumeeste Liit, Virumaa Põllumeeste Liit, Tartumaa Põllumeeste Liit ja Saarte Nõuandekeskus (Lisa 7 Praktikandid ja juhendajad).

Põllumajandustootjate tasuta nõustamine

Kolmanda kvartali jooksul on 58 konsulenti osutanud tootjale tasuta nõuandeteenust 193 kliendile (kes on 80% FIED) 371 tunni ulatuses (Lisa 8 Tasuta nõuanne).

Eelmisel aastal samal ajal küsis 237 klienti vastavat nõuannet 37 konsulendi käest 461,5 tunni ulatuses. Lepingu järgi on tootjale tasuta nõustamise tunnitasu kontoris nõustamise korral 24 eurot ja ettevõttes kohapeal nõustamise korral 48 eurot. III kvartali keskmiseks tasuta nõustamise tunni hinnaks kujunes 42,46 eurot. Enamus tootjaid (75%) on eelistanud nõu saada ettevõttes kohapeal.

**Tasuta nõuande teenused konsulentide kutsete valdkondade järgi
III kvartalis 2012**

Valdkond	Lepinguid kokku, tk		Tunde kokku		Summa kokku, €	
	Kontoris (K)	Ettevõttes (E)	K	E	K	E
Taimekasvatus	12	38	20,5	73,25	492	3516
Loomakasvatus	6	24	12	46	288	2208
Maaettevõtlus ja finantsmajandus	29	70	50	139	1200	6672
Nõuetele vastavus	2	5	3	9	72	432
Töötervishoid ja tööohutus	0	2	0	4	0	192
Maaparandus	0	7	0	14	0	672
Kokku	49	146	85,5	285,25	2052	13692

III kvartalis said tootjad tasuta nõuannet kogusummas 15744 eurot.

2012. aastal tasuta nõuannet saanud tootjad, kes on peale tasuta nõuande saamist taotlenud PRIAst individuaalset nõuande toetust: OÜ Liivala Agro, Greengrow OÜ, OÜ Isotalo.

Tasuta nõuande tagasiside kogumine

Valdkonna koordinaatorid Lemmi Maasik ja Meriliis Liiv on III kvartalis tootjale tasuta nõustamise tagasisidet kogunud kohtudes Lääne-Virumaa, Saaremaa, Võrumaa ja Viljandimaa vastavate ettevõtjatega. Tootjad on konsulentidega ja nende teenustega rahul. Tootjatele meeldib, et nõuannet tullaakse ka talusse kohapeale andma, sest tihti on see tootja jaoks palju mugavam variant, kui minna nõuandekeskusesse. Hinnatakse konsulentide teadmisi ja kursisolemist oma valdkonnaga. Konsulendilt saadakse häid soovitusi ja mõtteid.

Teadusinfo edastamine

Konsulentidele edastatud erinevate teadusasutuste korraldatud põllupäevade info, kus tutvustati eri liiki taimede võrdluskatseid, kasvutehnoloogiad, räägiti haiguste ja kahjurite levikust, katsetest mahepõllumajanduses. Erinevatel põllupäevadel osalesid mitmed konsulendid, näiteks Ene Milvaste osales Lääne-Virumaal toimunud teravilja-, rapsi- ja hernekasvatuse põllupäeval, mida korraldas Jõgeva Sordiaretuse Instituut koostöös Avispeamees OÜ ja Kevili Põllumajandusühistuga. PMK Kuusiku katsekeskuse põllupäeval osalesid Anne Orgla ja Tiiu Kohu.

Koostöö teadusasutustega

Nõuandeteenistus tutvustas 11. – 12. juulil Rõhu katsejaamas toimunud Viljeluspäeval oma katselappi, kus testiti erineva väetamise mõju suvirodrale. Konsulendid rääkisid huvilistele lahti katselapil tehtu ja tutvustasid tulemusi, ning vastasid tootjate küsimustele, sõlmides kontakte edasiseks nõuandetööks.

Koordinaator Meriliis Liiv leppis kokku 2013. aasta Viljeluspäevade eestvedaja, Põllumajandusuuringute Keskuse Viljandi katsekeskusega, et nõuandeteenistus ja konsulendid osalevad järgmisel aastal toimuvatel Viljeluspäevadel.

Koostöö sisendimüügi firmaga

Juba viiendat aastat järjest toimub koostöö Baltic Agroga iga aastase viljelusvõistluse läbiviimisel. Sellel aastal olid viis taimekasvatuse konsulenti Viljelusvõistlus 2012 saagikoristuse perioodil erapooletuteks kohtunikeks.

Nõuandeteenistuse portaali arendamine

Alustatud kodulehel www.pikk.ee asuva intraneti elavdamist. III kvartali üritustel osalenud 52 konsulendile on tehtud paroolid, üles pandud toimunud ürituste pilte.

Toimunud üliõpilaste teadustööde avaldamise ettevalmistustööd: 23. augustil ja 3. septembril saatetud ülekutse teadustööde esitamiseks Eesti Maaülikooli instituutide õppedirektoritele, Tallinna Tehnikaülikooli teaduskondade õppeprodekaanidele, Tartu Ülikooli Loodus- ja tehnoloogiateaduskonda, Majandusteaduskonda, Narva ja Pärnu kolledžisse. Siiani saadud vastus ainult Tartu Ülikooli Pärnu kolledžist, kuid teadustöid pole lugemiseks veel saadetud. Avaldamiseks sobivad teadustööd (lõputööd ja ka muud uuringud, katsed, projektid, mille käigus on süstemaatiliselt oma erialale uusi teadmisi loodud) järgmistes valdkondades: taime- ja loomakasvatus; maaettevõtlus ja finantsmajandus; keskkonnakaitse; põllumajandussaaduste töötlemine; töötervishoid põllumajandussektoris; nõuetele vastavus.

Eelistatud tööd, mis toetuvad üliõpilase poolt läbiviidud uuringutele või katsetele ja lähtuvad Eesti põllu- ja maamajanduse eripärast. Teadustöö juures on olulisteks aspektideks uus info ja rakendatavus maamajanduses.

Eesmärgiks on tutvustada nõuandeteenistust laiemale avalikkusele, koolidele, teadusasutustele ja (üli)õpilastele. Leida üles potentsiaalsed uued konsulendid. Pakkuda noortele tulevastele spetsialistidele väljundit, motiveerida neid oma õpingutesse süvenema ja valima oma lõputöö teemaks eesti maamajandusele kasulikke teemasid. Siduda omavahel maaettevõtjaid ja teadusasutusi, hoida praktiseerivaid maaettevõtjaid kursis uuendustega nende erialal.

Nõuandesüsteemi tutvustavate trükiste, infomaterjalide jagamine konsulentidele

Trükised on saadud põhiliselt Põllumajandusministeeriumist ja teadusasutustest ning levitatud nõuandekeskustele ja konsulentidele (Lisa 9 Trükised /kataloogid).

Nõuandekeskuste/süsteemi tutvustus

22. septembril toimus Jõgevamaal, Palamusel XV Suur Paunvere Väljanäitus ja Laad, kus nõuandeteenistus oli väljas oma telgiga. Laadal osalemise eesmärkideks olid:

- 1) Tutvustada nõuandeteenistust (nõuandeteenused ja –tooted)
- 2) Tõsta nõuandeteenistuse tuntust
- 3) Olemasolevate ja potentsiaalsete klientidega kontakteerumine

Positiivse maine kujundamine sõbraliku ja professionaalse suhtlemisega ning toredate mängude läbiviimisega.

Laadal esindasid nõuandeteenistust Meriliis Liiv, taime- ja loomakasvatuse valdkonna koordinaator ja Katri Kuusk, arendusprojektide koordinaator, kes suhtlesid aktiivselt laada külastajatega.

Inimestega kontakti saamiseks viidi läbi mängu: inimesed pidid lõhna ja kompimise järgi kindlaks tegema, mis on kastides ja purkides. Kastides ja purkides olid nõuandeteenistuse valdkondadega seotud ained ja esemed. Väljas oli neli kasti ja neli purki, mille sisu päeva jooksul vahetati. Kompamiseks ja ära arvamiseks olid kastides: viljapead, suled, mündid, luisk, villane käpik, õllekapp, rapsiseemned ja kalkulaator. Nuusutamiseks ja ära arvamiseks olid purkides: raps, seller, sibul, muld, pesemata vill. Kolmandaks mänguks oli viktoriin

nõuandeteenistuse voldiku baasil. Mängudest kõige populaarsem oli nn katsumismäng. Mängude vastuselehtede pöördel oli küsitlus, mille täitis 162 inimest.

Kõik mängudes osalejad said pastaka, meene ja nõuandeteenistust tutvustavad trükised, materjalid. Meeneteks olid nõuandeteenistuse logoga mälupulgad, vihmakeebid, helkurid, tassid, visiitkaardikarbid, mõõdulindid, võtmehoidjad. Plaanis oli lastele jaotada nõuandeteenistuse logoga õhupalle, kuid laada korraldajad ei suutnud korraldada telgi juurde tellitud elektrit.

Küsitluslehtede vastuste põhjal ja mängude vastuselehtede täitmise käigus osalejatega suheldes selgus, et suurem osa laadalisi ei tegele põllumajanduse või maaettevõtlusega, kuid neil on oma aed või suvila. Need, kes vastanutest põllumajandusega tegelevad, on enamasti sellega tegelenud üle seitsme aasta, kuid ei ole kasutanud nõuandeteenistuse teenuseid. Nõuandeteenistuse leitavust ja saadava nõu kvaliteeti ei osatud hinnata, kuna enamuse ei olnud selle olemasolust teadlikud või ei ole siiani nõustamise järele vajadust tundnud.

Vastuselehtede hulgast loosisime välja peaaühinna, Maalehe aastatellimuse, võitja.

Telgi seintel asusid nõuandeteenistust, selle valdkondi, teenuseid (sh tasuta nõustamine ja nõuandetoetus), kodulehte, konsulente tutvustavad plakatid. Infostendil olid väljas erinevad materjalid: nõuandeteenistuse infovoldik, Baltic Deal'i infovoldik, tasuta nõuande voldik ja maakondlike nõuandekeskuste kontaktide leht.

Juulis ja septembris toimunud mahepõllumajanduse algõppe päevadel tutvustati nõuandesüsteemi nendel päevadel lektoriks olnud konsulentide poolt.

Nõuandeteenistust tutvustustavate materjalide koostamine

Koostatud on nõuandeteenistuse infovoldiku uus kavand ja tootjale tasuta nõuande uus infoleht. Lambakasvatuse raamatu jaoks tehti uue kujundusega nõuandeteenistuse reklaam.

Valdkonna juhtide üritustel osalemine

Aeg	koht	Üritus
11.-12. juuli	Rõhu, Tartumaa	Viljeluspäevad 2012
16.-17. august	Tartu	Aianduskoolitus konsulentidele
22.-24. august	Saaremaa	Konsulentide õppereis Saaremaale
5. september	Tartu	Ühise tegutsemise kokkuleppe kokkusaamine
6.-7. september	Virumaa	Taime- ja loomakasvatuse konsulentide õppereis

Infomaterjalide jagamine konsulentidele

Taimakasvatuse konsulentidele edastatud e-posti teel iganädalane FarmPlant Eesti taimekasvatusalane nõuanne, jagatud FarmPlant Eesti poolt koostatud trükis Tunne konkurenti, Abiks põlluumbrohtude määramisel ja Timac Agro Tootekataloog ning Eurofertil + tootebrošüürid.

Osalemine projektides

Põllumajandusministeeriumi korraldatud hankes osalemine. Korraldatud Põlvamaal 29.-30.08-11.10 ja Virumaal 19.09-20.09 koolitused Eesti maaelu arengukava 2007-2013 meetme 3.1 "Majandustegevuse mitmekesistamine maapiirkonnas" raames maaettevõtluse mitmekesistamise valdkonna konsulentidele (august – november 2012) teemal Äriidee vormistamine sihtgrupile sobivaks pakkumiseks – sihtturunduse rakendamine väikeettevõtluses.

Koolitustel oli lektoriks Tiiu Ohvril EMÜ-st ja osales 27 konsulenti.

Baltic Deali tegevused

WP1 Projektijuhtimine

- Projekti IV perioodi aruandlus
- 27. augustil toimus Rootsis Stockholmis projektipartnerite koosolek, kus arutati projekti tegevusi nii lõppevas kui ka järgnevas perioodis.

WP2 Turundus ja kommunikatsioon

- Projekti kodulehe ülevaatamine ja täiendamine lisamaterjalidega.

WP3 Teadmistevahetus

- Projekti eesti alamlehel (www.pikk.ee/balticdeal) ja rahvusvahelisel kodulehel (www.balticdeal.eu) on täiendatud olemasolevaid artikleid nii lisamaterjalide kui illustatsioonidega.
- 27. - 28. augustil toimus Rootsis Stockholmis koosolek teemal Valgala põhine keskkonnaalane töö tootjate gruppides: kohalikud kogemused ja edulood, kus partnerriigid jagasid oma kogemusi grupis nõustamisel.
- 11. septembril toimus toitelementidebilansi kalkulaatori teemaline kokkusaamine, kus Rootsi ekspert ja projektipartner Christer Nilsson tutvustas Rootsi toitelementidebilansi arvutamise kalkulaatorit. Kalkulaatori kohandamisel Eestile sobivaks on abiks Statistikaamet, PMK ja EMÜ teadlased.

WP4 Pilootegevused

- 28. - 29. augustil toimus Rootsis Stockholmis Läänemere tootjaorganisatsioonide esindajate foorum, mille teemaks oli Jätkusuutlik põllumajanduse areng Läänemere ümbruses ja selle mõju merele. Eestist olid tootjaid esindamas Leho Värk ETKL-ist ja Gaidy-Christel Jaansen-Mölder EPK-st. Foorumil töötati välja ja allkirjastati Läänemere põllumajandustootjate visioon jätkusuutlikust põllumajandusest Läänemere ümbruses.
- Toimusid kaks Veefoorumi korralduskoosolekut, kus lisaks projekti Eesti poolsetele kaaspartneritele annab oma osa ka projekt Baltic Manure.
- 1. - 5. oktoobril toimuva Lääne-Eesti näidistalunike ja konsulentide Taani õppereisi korraldamine.
- 20. novembril Põltsamaal toimuva Veefoorumi korraldamine ja programmi koostamine.

WP5 Näidistalud

- Veeanalüüside võtmisel osalemine Viraito talus tehismärgala projekteerimise tarvis.
- Arutelud konsulentide ja PMK-ga näidistaludest mullaproovide võtmise ja analüüside tegemise osas.

Riigi- ja teadusinfo edastamise ning nõuandesüsteemi arendamise ja toimimise eraldise kasutamine projektide ja teenuste lõikes 2012. aasta III kv annab ülevaate lisatud tabel .

	Kulu	Riigi- ja Teadusinfo	Nõuandesüsteemi arendamine	Kulud kokku
50	Personalikulu	0,00	54 128,06	54 128,06
500	Töötasu		40 273,82	40 273,82
506	Sotsiaalmaks		13 290,38	13 290,38
506	Töötuskindlustusmaks		563,86	563,86
55	Majandamiskulud	117 774,00	156 165,22	273 939,22
5500	Administreerimiskulud	117 774,00	145 597,17	263 371,17
5503	Lähetuskulud		1 128,82	1 128,82
5511	Ruumide majandamiskulu		3 693,55	3 693,55
5513	Sõidukite ülalpidamiskulu		4 536,08	4 536,08
5514	Info- ja kommun. tehnol.kulu		1 209,60	1 209,60
5515	Inventari kulu		0,00	0,00
	Kokku	117 774,00	210 293,28	328 067,28

Kavandatavad IV kvartali põhilised tegevused

Koolituste korraldamine

- Enesejuhtimise koolituse korraldamine maakondlike nõuandekeskuste juhtidele. Pakkumise võitsid: koolitaja - Helle Remmel, OÜ Edunet, seminariruum ja majutus – Alutaguse Spordi- ja Puhkekeskus. Koolitus toimub 2.-3. oktoobril Alutaguse Spordi- ja Puhkekeskuses, registreerunud on 14 inimest.
- Organisatsioonikultuuri koolituse korraldamine maakondlike nõuandekeskuste juhtidele. Pakkumise võitsid: koolitaja - Merike Mitt, OÜ Mastery Koolitus, seminariruum ja majutus – Männimäe Külalistemaja, Viljandi. Kutsed laiali saadetud ja registreerumine koolitusele alanud. Koolitus toimub 8.-9. novembril Viljandis, Männimäe Külalistemajas.
- Nõuetele vastavuse teemaline praktiline õppepäev nõuetele vastavuse koolituse läbinud konsulentidele Raplamaal ja Võrumaal.
- Loomakasvatuse konsulentidele loomakasvatusalase koolituse korraldamine.
- Maa- ja põllumajandusettevõtete ressursside kasutuse efektiivsuse majanduslik hindamine koolituse korraldamine 31.10-01.11 ja 14.-15.11 koostöös EMÜ Majandus- ja Sotsiaal Instituudiga.

Administreerimine

- Administreerida alustasu, tasuta nõustamise ja praktika süsteemi.
- Tootjale tasuta nõuande tagasiside kogumine.
- Teabelevi andmebaasi administreerimine, teabe edastamine, teabelevitegevuste administreerimine.
- Järgmise programperiоди jaoks vajaliku koolitusvajaduse analüüs.

Nõuandetoodete arendamine

- Nõuetele vastavuse kodulehe sarnasesse kujundusse viimine pikk.ee kodulehega.
- Laborianalüüside tõlgendamise juhendmaterjali koostamise ettevalmistustööd.

Nõuandeteenistuse tutvustamine

- EPKK foorumitel nõuandeteenistuse tutvustamine.
- Internetipõhine nõuandeteenistuse üldine tuntuse tõstmine.
- Põllumajandusmuuseumis püsiekspositsiooni avamine.
- Uute infomaterjalide koostamine, trükkimine.
- Ülikoolidega läbirääkimiste pidamine üliõpilaste teadustööde avaldamise teemal.

Portaali www.pikk.ee arendustegevustega jätkamine

- Domeeninime ümberregistreerimine ja suunamise vahetamine pikk.ee-st nõuandeteenistus.ee-ks kooskõlastamine ministeeriumiga.
- Kodulehe www.pikk.ee võõrkeelsete versioonide tegemine.
- Nõuetele vastavuse ja mitmekesistamine.ee uuendamine ja liitmine nõuandeteenistus.ee alla.
- Intranetti materjalide ülespanek.
- Konsulentidele intraneti paroolide jagamine.
- (Üli)õpilaste teadustööde avaldamine veebilehel.

Nõuandeteenistust tutvustavate materjalide planeerimine aastaks 2013

Parima konsulendi ja nõuandekeskuse valimine aasta 2012 kohta

Teadusinfo edastamine

Osalemine ühtse nõuandeorganisatsiooni loomise töös

Teabepäevade korraldamine

Põllumajandusministeeriumiga koostöös maamajanduse konsulentide teabepäeva korraldamine: esinejate/lektorite leidmine, teabepäevade programmi koostamine, osalejate teavitamine ja registreerimine, ruumide rentimine ja toitlustuse ning majutuse korraldamine.

- Konsulentide sügisene teabepäev toimub 9. oktoobril Tartus, Fr. R. Kreutzwaldi 64 aulas.
- Konsulentide talvise, kahepäevase teabepäeva korraldamine.

Osalemine projektides

Põllumajandusministeeriumi korraldatud hankes osalemine. Korraldada Viljandimaal 10.10-11.10 ja Pärnumaal 07.-08.11 koolitused Eesti maaelu arengukava 2007-2013 meetme 3.1 "Majandustegevuse mitmekesistamine maapiirkonnas" raames maaettevõtluse mitmekesistamise valdkonna konsulentidele (august – november 2012) teemal Äriidee vormistamine sihtgrupile sobivaks pakkumiseks – sihtturunduse rakendamine väikeettevõtluses.

Baltic Deal tegevused

- Projekti IV perioodi aruande esitamine Siseministeeriumile.
- Kodulehe materjalide ülevaatamine ja headele praktikatele majandusarvutuste lisamine.
- Veefoorum 2012 korraldamine 20. novembril Põltsamaa Kulutuurikeskuses.
- 1.-5. oktoober Saaremaa ja Hiiumaa konsulentide ning projektis osalevate näidistalude õppereis Taani Bornholmi ja Lõuna-Rootsi taludesse.
- Mullaproovid näidistaludes.
- Toitelementidebilansi kalkulaatori väljatöötamine.